

.....
**การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะ
เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา**

**Development of Art Activities Using Community Based Learning
In Media and Material of Art Course to Enhance Art Creation
of Art Education Students**

Received: December 21, 2021

Revised: : February 11, 2022

Accepted: February 18, 2022

ประติมา ชันยบุรณ์ตระกูล*

Pratima Tunyaboontrakun

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง 2) ออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะแล้วตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3) นำกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะไปทดลองใช้ และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 28 คน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะรวม 6 กิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเชิงลึก กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน แบบประเมินชิ้นงาน แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินความพึงพอใจ และการเขียนสะท้อนคิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ความถี่ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการนำกิจกรรมไปใช้สรุปได้ว่า 1) ชิ้นงานของผู้เรียนมีคุณภาพผลงานอยู่ในระดับดี 2) พฤติกรรมการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ดี 3) ผลงานสร้างสรรค์จากการแปรรูปผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ โดยภาพรวมของผลงานอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 45.32$) และ 4) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) 5) การสะท้อนคิดของผู้เรียน มีดังนี้ ผู้เรียนรู้สึกตื่นเต้นที่ได้ลองทำสิ่งใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยทำมาก่อน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมชุมชน ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและผู้อื่น และคิดว่ากิจกรรมนี้ทำให้ผู้เรียนรู้สึกได้เป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมชุมชนให้คงอยู่เห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และสามารถพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มีความร่วมสมัยต่อไปได้

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ/ ชุมชนเป็นฐาน/ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

* อาจารย์ ดร. สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Lecturer Dr., Department of Art Education, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: kumarn_pond@hotmail.com

Abstract

The research aims to develop of art activities using community based learning in media and material of art course to enhance art creation of art education students. To study the results of the course trial. The research was divided into 4 steps : 1) Study, analyze and synthesize relevant documents. 2) Create and develop art learning activities and validating the quality of courses by experts. 3) Take the art learning activities to try it out. 4) Evaluate and improve art learning activities. The sample group was 28 students in the field of Art Education of 3rd year. Learning art activities were composed of 6 activities. The research instruments were in-depth interviews with experts, community-based art learning activities in media and art materials courses, a creation of works assessment form, evaluation form learning behavior, satisfaction assessment form, and reflection writing. Data was analysis by frequency, content analysis, mean and standard deviation.

The results of the implementation of the activities can were concluded that 1) The artworks of the learners in all 5 activities were of good quality. 2) The learning behavior was in good condition. 3) Creative works from the processing of natural tie dye fabrics. Overall, the performance was excellent level ($\bar{X} = 45.32$). 4) The learners were satisfied with the art learning activities at the highest level ($\bar{X} = 4.51$). 5) The learners' reflections are as follows : Learners are excited to try new things that has never been done before, learned about community arts and culture. Learners took pride in their own and others' work and though that this activity made the students feel part of the continuation of the community's arts and culture. Appreciate the art and culture that had a distinctive identity and can continue to develop products to be more contemporary.

Keywords : Art Activity/ Community Based Learning/ Art Creation

บทนำ

การพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะนักศึกษาด้านศิลปศึกษาให้มีความพร้อมสู่การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ มีเจตคติที่ดีออกไปรับใช้สังคม มีความเป็นผู้นำทางความคิด และการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ และเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มีองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการหาความรู้และความหมายด้วยตนเอง มีการวิเคราะห์ การประเมิน และการแก้ปัญหาโดยครูเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ และเป็นผู้ชี้แนะในระหว่างเรียน การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based Learning : CBL) เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผู้เรียนเรียนรู้จาก

.....
ประสบการณ์จริง โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการหรือลักษณะของชุมชนนั้น ๆ เพื่อสร้างความรู้ ผ่านการเรียนรู้ที่บูรณาการกลยุทธ์การสอนและสื่อเทคโนโลยีที่หลากหลายร่วมกับการทำโครงการที่ผู้เรียนได้สัมผัสชุมชนอย่างแท้จริง ช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงความหลากหลายและความเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสู่การทำงานในอนาคต รวี ศิริปริชยากร (Siripichayakorn, 2020: 6) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานยังอยู่ภายใต้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) โดย David Kolb กำหนดไว้ 4 ขั้นตอน คือ (Bedri and Dowling, 2017: 4)

1. การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ (Concrete Experience : CE) Kolb เชื่อว่า การเรียนรู้ที่แท้จริงจะเริ่มขึ้นเมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้สัมผัส “ธรรมชาติที่แท้จริงขององค์ความรู้” เช่น การเรียนการสอนในห้องเรียน การศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การอ่านหนังสือ การทดลอง การพูดคุย และการประชุม เป็นต้น

2. การสะท้อนการเรียนรู้/ทบทวนการเรียนรู้ (Reflective Observation : RO) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะมีการสะท้อนคิด (Reflection) กระบวนการเรียนรู้จะต้องมีการจัดสรรเวลาให้ขั้นตอนนี้อย่างเหมาะสมเนื่องจากเป็นธรรมชาติของผู้เรียนที่จะต้องมีการสะท้อนคิดอยู่ตลอดเวลา เช่น การเขียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้การบันทึกการเรียนรู้ การทำการบ้าน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน (Dialogue/Discussion)

3. การสรุปองค์ความรู้ (Abstract Conceptualization : AC) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจัดวางองค์ความรู้ใหม่ ผสานกับองค์ความรู้เก่าด้วยตนเอง เช่น การเขียนแผนภาพมโนทัศน์ (Mind Mapping) การสรุปการเรียนรู้ออกมาเป็นรูปแบบหรือกรอบความคิด การนำเสนอผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. การประยุกต์ใช้ความรู้ (Active Experimentation : AE) ผู้เรียนจะลงมือปฏิบัติอีกครั้งเพื่อพิสูจน์การเรียนรู้ของตนเองว่าเข้าใจได้ถูกต้องหรือไม่ เพื่อรวบรวมสิ่งที่เรียนรู้ที่ถูกต้องหรือสิ่งที่ควรปรับปรุงสำหรับดำเนินการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 1 ต่อไป

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะทิพย์ สุริยันต์ (Suriyan, 2015: 144) ศึกษารูปแบบการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ฐานชุมชนในรายวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์พื้นถิ่น สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ผลการพัฒนา รูปแบบการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ฐานชุมชน มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ชุมชน นักศึกษา อาจารย์ เนื้อหา การออกแบบ การสร้างชิ้นงาน และมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นลงชุมชน 3) ขั้นออกแบบ 4) ขั้นสร้างชิ้นงาน และ 5) ขั้นประเมินผล

สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงวัตถุที่สื่อสารความคิดของพวกเขาเท่านั้น ยังเป็นผลงานที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทางสุนทรียภาพที่นำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ และประสบการณ์ใหม่ที่เรียกว่า “พลังสร้างสรรค์” อีกด้วย พลังที่มีคุณค่านี้จะปรากฏอยู่ในผลงานศิลปะของพวกเขาเสมอ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความสามารถและสติปัญญาที่ใช้ในการแก้ปัญหาสร้างสรรค์ผลงานระหว่างกระบวนการสร้างสรรค์เป็นสำคัญ วิชาศิลปะจึงสามารถฝึกฝนและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพทั้งเชิงความสามารถ และเชิงการปรับตัวพร้อม ๆ กัน ไม่ด้อยไปกว่าวิชาอื่น ๆ พลังสร้างสรรค์ที่มีอยู่จะบรรลุสู่เป้าหมายได้ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมศิลปะ พิระพงษ์ กุลพิศาล (Kulphisan, 2018: 58) ในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะ (Media and Material of Art) มีจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีความรู้เกี่ยวกับสื่อและวัสดุทางศิลปะ กระบวนการคิดในการวางแผนจัดการและ

.....
การแก้ปัญหาในการสร้างผลงาน ปฏิบัติการในการสร้างสรรค์ในรูปแบบ 2 มิติ และ 3 มิติ ซึ่งเป็นพื้นฐานให้กับ นักศึกษาศิลปศึกษาได้เรียนรู้และฝึกทดลองปฏิบัติงานทางศิลปกรรม (Zelanski and Fisher, 1991: 1) กล่าวว่า ประโยชน์ของการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับชนิดและคุณสมบัติของวัสดุที่นำมาใช้ในงานศิลปะเป็นสิ่งสำคัญ ในการพัฒนาความรู้ความสามารถผ่านกิจกรรมศิลปะของผู้เรียน หลายครั้งที่การค้นคว้าทดลองวัสดุใหม่ ๆ ก็เป็น สาเหตุให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในงานศิลปะได้ ประโยชน์ของการศึกษาด้านวัสดุและเทคนิคทางศิลปะที่สำคัญอีก ประการหนึ่งคือเป็นการพัฒนาเชิงทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างมีคุณค่า นอกจากนี้ยังฝึกทักษะ ในด้านทัศนศิลป์อีกด้วย นั่นคือ การมองศิลปะเราต้องเปิดจิตใจของเราทั้งหมดเพื่อซึมซับความงามในทุก ๆ ด้าน ของงานศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นความงามในเชิงรูปแบบ (Form) และ ความงามเชิงเนื้อหา (Content) ก็ตาม การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติงานจริง และได้ใช้ความรู้ความสามารถ ทางด้านศิลปะในการถ่ายทอดแนวความคิด จินตนาการ ซึ่งผู้สอนมีหน้าที่ในการวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อให้การ ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชน เป็นฐานนี้สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมศิลปะให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละชุมชน อีกทั้งยังเป็นการให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าในงานศิลปวัฒนธรรมที่มีในชุมชนโดยการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในการสร้างสรรค์ ผลงานศิลปะ สื่อและวัสดุจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการแสดงออกทางศิลปะที่ยังคงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ให้มีความร่วมสมัยและสอดคล้องกับสภาพของชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริม การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อ ส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 28 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 458 213 สื่อและวัสดุทางศิลปะ (Media and Material of Art)

วิธีการดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง (R1) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 ท่าน มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เกี่ยวกับสภาพสภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็น และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ 2) ออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของนักศึกษา

.....
ศิลปศึกษา (D1) แล้วตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 3) นำกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะไปทดลองใช้ (R2) และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ (D2)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเชิงลึก กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะ แบบประเมินชิ้นงาน แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินความพึงพอใจ และการเขียนสะท้อนคิด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย จากนั้นตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เกี่ยวกับการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ประกอบด้วย หลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ แผนการสอน เอกสารประกอบการเรียนการสอน สื่อการสอน และเครื่องมือสำหรับวัดและประเมิน ว่ามีความเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา

ลำดับที่	กิจกรรมการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1	แกะรอยศิลปะชุมชน	4.80	กิจกรรมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
2	เรียนรู้งานศิลป์	5.00	กิจกรรมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
3	ตกผลึกการออกแบบ	5.00	กิจกรรมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
4	สร้างสรรค์งานศิลป์	5.00	กิจกรรมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
5	สื่อนำเสนอผลงาน	4.80	กิจกรรมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
6	นิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ	5.00	กิจกรรมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
	รวม	4.93	กิจกรรมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จึงไม่ต้องทำการปรับปรุง ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ :- เพิ่มเรื่องสื่อการนำเสนอผลงานให้มีความหลากหลายมากขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งตามขั้นตอนการวิจัยทั้ง 4 ขั้นตอน ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 15 ท่าน โดยการสัมภาษณ์เน้นเนื้อหาหลัก ได้แก่ สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา จะสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยประมาณ ท่านละ 30 - 50 นาที หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สะดวกให้การส่งแบบสอบถามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ โดยผู้วิจัยได้แนบซองติดแสตมป์ในการส่งกลับมายังผู้วิจัย หรือสามารถตอบกลับโดยอีเมลที่ผู้วิจัยแนบไปได้ หรือการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เกี่ยวกับ กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ และเครื่องมือสำหรับวัดและประเมิน ว่ามีความเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีความสัมพันธ์

.....
สอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร โดยผู้วิจัยได้จัดส่งเอกสารเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและแบบประเมินส่งทางไปรษณีย์ให้ผู้เชี่ยวชาญ และได้แนบซองเปล่าติดแสตมป์สำหรับผู้เชี่ยวชาญส่งผลการประเมินคืนมายังผู้วิจัย ภายในเวลา 1 เดือน

ขั้นตอนที่ 3 นำกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ทดลองประเมินคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ โดยนำไปทดลองสอน 1 ครั้ง แล้วเก็บข้อมูลจากแบบประเมินต่างๆ มาใช้ในการประเมินผล แล้วนำผลการทดลองมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมแกระรอยศิลปะชุมชน แบบประเมินชิ้นงาน แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมฯ หลังจากให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการทดลองแบบ One-Shot Case Study ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ ที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนเรียนรู้และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยใช้ระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมตามขั้นตอนเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง หลังจากทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนปราชญ์ชุมชน ผู้รู้ร่วมกันประเมินชิ้นงานผู้เรียน และสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ผู้เรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมฯ และการเขียนสะท้อนคิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 15 ท่าน นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ ชิ้นงาน การสังเกตพฤติกรรม และความพึงพอใจ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 15 ท่าน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สามารถสรุปได้ว่า 1) ด้านสภาพปัจจุบัน พบว่า ศิลปวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนมีจุดเด่น เอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างกันไปตามพื้นที่ ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้เล็งเห็นความสำคัญในการบูรณาการร่วมกับชุมชนในการสืบสานศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความศรัทธา ความเชื่อ ศิลปวัตถุ หรือศิลปหัตถกรรมที่มีในชุมชน อีกทั้งในปัจจุบันสื่อออนไลน์ทำให้คนทั่วไปสามารถสัมผัส เชื่อมโยง เข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม ก่อนเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัญหา ที่นำไปสู่การแก้ไขผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้นการศึกษาในชุมชนทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในงานศิลปวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น การเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ควรมีการอธิบายในห้องเรียนก่อนลงพื้นที่จริง และข้อปฏิบัติในการไปในสถานที่ต่างๆ ทั้งนี้ควรคำนึงถึงกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนด้วย 2) ด้านความต้องการจำเป็น พบว่า การถ่ายทอดความรู้และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ผู้เรียนควรได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชน วิถีชีวิต ความเชื่อ เอกลักษณ์ของชุมชน เพื่อไม่ให้กิจกรรมต่าง ๆ นั้นสูญหายไป และเกิดความเข้าใจบริบทสังคม ชุมชน ผู้ที่มีส่วน

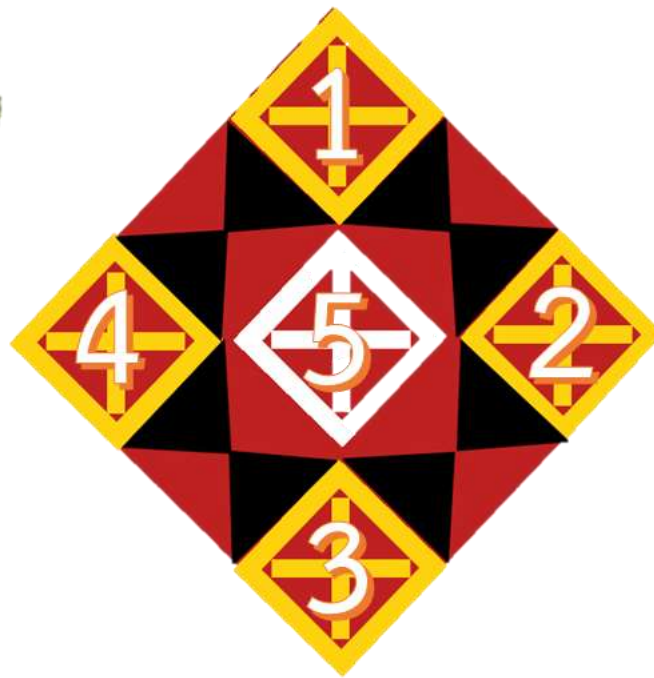

.....
เกี่ยวข้องกับ เช่น ปรากฏชุมชน ผู้รู้ ผู้นำชุมชน มีความพร้อมที่จะให้ข้อมูล ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังความชอบและเห็นคุณค่าในงานศิลปวัฒนธรรม และสามารถพัฒนาต่อยอดไปในทางที่ดีขึ้น การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ผู้เรียนจะได้มีวิธีการจัดการกับวัสดุในชุมชนมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ได้มีประสบการณ์ตรงและมีปฏิสัมพันธ์ เห็นมุมมองที่นอกเหนือจากในตำราเรียน เกิดทักษะการเรียนรู้ การแก้ปัญหา วิธีคิดใหม่ที่เกิดขึ้นหลังจากการได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดกับคนในชุมชน 3) ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ พบว่า มีองค์ประกอบดังนี้ 3.1) วัตถุประสงค์ ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชุมชน วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา เอกลักษณ์ ลักษณะเด่นของชุมชน ปัญหาและความต้องการของชุมชน การทำงานร่วมกับคนในชุมชน สื่อและวัสดุในชุมชน รูปแบบและเทคนิคงานศิลปะ ความคิดและกระบวนการออกแบบที่เหมาะสม 3.2) เนื้อหาสาระ ประวัติความเป็นมาของชุมชน วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน รูปแบบงานศิลปหัตถกรรมในท้องถิ่น กระบวนการคิดการออกแบบ วัสดุในท้องถิ่น และการจัดการเกี่ยวกับการเผยแพร่ผลงานศิลปะ 3.3) กิจกรรมการเรียนรู้ (โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน) การให้ผู้เรียนได้มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร อินเทอร์เน็ต และสำรวจ ตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน แล้วมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและคนในชุมชน และความต้องการของชุมชนโดยการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แล้วสรุปเป็นกรอบความคิดหรือการออกแบบ ทดลองปฏิบัติงานจริงร่วมกับคนในชุมชน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนและคนในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ร่วมกันสร้างสรรค์ 3.4) สื่อการเรียนรู้ สถานที่สำคัญในชุมชน คนในชุมชน ของจริง หนังสือ สื่อออนไลน์ วัสดุอุปกรณ์ในชุมชน 3.5) การวัดประเมินผล มีหลากหลายวิธี ได้แก่ การประเมินชิ้นงาน กระบวนการทำงาน การสังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติงานหรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การประเมินจากคนในชุมชน และความพึงพอใจของผู้เรียน

2. กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสรุปประเด็นสำคัญเพื่อนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของกิจกรรม และจากผลการทดลองใช้กิจกรรมกับผู้เรียน พบว่า กิจกรรมมีความเหมาะสมในการนำไปใช้กับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อและวัสดุทางศิลปะ ศิลปวัฒนธรรมชุมชน ที่สามารถนำไปสู่การสร้างสรรคผลงานศิลปะและผลิตสื่อสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากผลการใช้กิจกรรมมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อนำเสนอเป็นแผนภาพโครงสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา โดยนำเสนอในรูปของ **ลายดอกตะวัน** (บริเวณสีดำ) และ **ลายตุ้ม** (บริเวณเลข 1-5) ซึ่งเป็นลวดลายผ้าทอของชาวลาวครั่ง ที่เป็นเอกลักษณ์และมีความสำคัญในวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยได้ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนานจากรุ่นสู่รุ่น ควรค่าแก่การศึกษาและอนุรักษ์ไว้ นำเสนอในรูปภาพที่ 36 ดังนี้

รูปภาพที่ 10 โครงสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริม
การสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา

จากรูปภาพด้านบนอธิบายได้ดังนี้

กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค
ผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based Learning :
CBL) โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงผ่านการมีส่วนร่วมในชุมชน เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของ
ชุมชน ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลงานศิลปะ

ดอกตูมหมายเลข 1 คือ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
ศิลปวัฒนธรรมและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน 2) ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมชุมชน
ได้ 3) ผู้เรียนสามารถสร้างสรรคผลงานศิลปะได้ และ 4) ผู้เรียนสามารถผลิตสื่อนำเสนอผลงานศิลปะของตนเองได้

ดอกตูมหมายเลข 2 คือ สารการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน 2) ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น 3) การสร้างผลงานศิลปะ และ 4) สื่อสร้างสรรค์เพื่อนำเสนอแนวคิดของผลงาน

ดอกตูมหมายเลข 3 คือ การจัดการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานยังอยู่ภายใต้ทฤษฎี
การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) โดย David Kolb กำหนดไว้ 4 ขั้นตอน คือ
(Bedri and Dowling, 2017: 4) 1) การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ (Concrete Experience : CE) 2) การ
สะท้อนการเรียนรู้/ทบทวนการเรียนรู้ (Reflective Observation : RO) 3) การสรุปองค์ความรู้ (Abstract
Conceptualization : AC) และ 4) การประยุกต์ใช้ความรู้ (Active Experimentation : AE)

.....
ดอกตูมหมายเลข 4 คือ กระบวนการพัฒนาผลงานศิลปะ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา 2) สรุปลองค์ความรู้ที่ได้ 3) ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และ 4) สรุปรายงาน และเผยแพร่

นำ ดอกตูมทั้ง 4 หมายเลขมาจัดเป็นกิจกรรม โดยให้สัญลักษณ์ เป็น **ลายดอกตะวัน** (สีดำ) ที่มี 8 กลีบ แสดงจำนวน 8 สัปดาห์ จัดกิจกรรมทั้งหมด 6 กิจกรรม ดังนี้ 1) แกะรอยศิลปะชุมชน 2) เรียนรู้งานศิลป์ 3) ตกผลึกการออกแบบ 4) สร้างสรรค์งานศิลป์ 5) สื่อนำเสนอผลงาน 6) นิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ

ดอกตูมหมายเลข 5 คือ สิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ มีดังนี้

สื่อและแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ภาพตัวอย่าง ของจริง ผลิตภัณฑ์ชุมชน และสถานที่ในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐมในครั้งนี้นี้คือ ชุมชนลาวครั่งวัดโพรงมะเดื่อ

การประเมินผล การวัดประเมินผลนี้มีประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน ทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย รวมทั้งการประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ สอบถาม แบบประเมินชิ้นงาน แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินความพึงพอใจ การเรียนการสอน และการสะท้อนคิด โดยมีผู้เกี่ยวข้องในการประเมินหลายฝ่าย

ลักษณะผู้เรียน สำหรับหลักสูตรนี้จัดขึ้นเพื่อนักศึกษาศิลปศึกษา ชั้นปีที่ 3 ที่มีความสนใจและต้องการ เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมชุมชน โดยในการเรียนจะให้ผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน 7 กลุ่ม รวม 28 คน ในการเรียนแต่ละครั้งจะใช้ระยะเวลาประมาณ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ รวมทั้งหมด 24 ชั่วโมง/8 สัปดาห์

โดยทั้งหมดอยู่บนสีแดง ซึ่งเป็นสีที่แทนสีของลาวครั่ง ซึ่งเป็นสีที่ใช้ในการย้อมผ้าเป็นหลัก จึงทำให้คนทั่วไปเรียกคนกลุ่มนี้ว่าชาวลาวครั่ง ครั่ง หมายถึง สารคัดหลั่งของแมลงชนิดหนึ่ง เมื่อนำไปย้อมผ้าขึ้นจะได้สีแดง ผ้าขึ้นของชาวลาวครั่งจะมีสวนตัวขึ้นและตีนขึ้น บริเวณตัวขึ้นส่วนใหญ่จะใช้เทคนิคมัดหมี่ ส่วนด้านล่างหรือตีนขึ้น จะใช้เทคนิคจก จึงเรียกขึ้นลักษณะนี้อีกอย่างว่า ขึ้นตีนจก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา

ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา ไปใช้กับผู้เรียนสาขาวิชาศิลปศึกษาชั้นปีที่ 3 ในรายวิชา 458 213 สื่อและวัสดุทางศิลปะ จำนวน 28 คน/7 กลุ่ม มีรายงานผลดังต่อไปนี้

3.1 การประเมินชิ้นงาน การประเมินชิ้นงาน ทั้ง 5 กิจกรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา โดยผลงานของผู้เรียนทุกกลุ่มมีคุณภาพอยู่ในระดับดี กลุ่มที่มีคะแนนสูงสุดคือ กลุ่ม 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 48.10 รองลงมาคือ กลุ่ม 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 46.83 และ กลุ่ม 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 45.51

3.2 การประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ในกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรม การเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ดี โดยพฤติกรรมในการเรียนรู้มีเกณฑ์พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นสังเกตจากกิจกรรมที่ 1 ไปจนถึง

.....
กิจกรรมที่ 6 กลุ่มที่มีระดับคะแนนรวมพฤติกรรมการเรียนรู้สูงสุดคือ กลุ่ม 2 มีคะแนนรวม 59.00 คะแนน
รองลงมาคือ กลุ่ม 3 และ กลุ่ม 4 มีคะแนนรวม 57.00 คะแนน และกลุ่ม 6 มีคะแนนรวม 52.00 คะแนน

3.3 การประเมินผลงานการสร้างสรรคจากการแปรรูปผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติโดยบุคคลทั่วไป โดย
ภาพรวมของผลงานอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 45.32$) โดยรายการที่มีคะแนนสูงสุดคือ คุณค่าของผลงานที่สื่อถึง
ศิลปวัฒนธรรมชุมชน ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมาคือ ความประณีตสวยงาม และบุคลิกภาพในการนำเสนอ ($\bar{X} =$
4.56) ความคิดริเริ่มและความชัดเจนในการนำเสนอ ($\bar{X} = 4.54$)

3.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานใน
รายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา พบว่าผู้เรียนมีความ
พึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการ
สร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) โดยรายการประเมินที่มีระดับ
ความพึงพอใจสูงสุดคือ กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ ($\bar{X} = 4.77$) รองลงมาคือ
จุดประสงค์สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน, กิจกรรมนี้มีส่วนส่งเสริมพัฒนาการทางการคิดสร้างสรรค์ให้แก่
ผู้เรียน และผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจจากการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.59$) และ เนื้อหากิจกรรมนี้ผู้เรียนสามารถ
ปฏิบัติได้จริง, กิจกรรมนี้ผู้เรียนสามารถเข้าใจลำดับขั้นตอนของเนื้อหาได้ตามที่ครูกำหนด, กิจกรรมนี้มีส่วน
ส่งเสริมความมั่นใจและความภาคภูมิใจในการทำงานให้แก่ผู้เรียน, กิจกรรมให้ความสำคัญกับกระบวนการกลุ่ม
และผู้เรียนสามารถทำผลงานได้ในระดับที่น่าพอใจ ($\bar{X} = 4.54$)

3.5 การเขียนสะท้อนคิดของผู้เรียนถึงสิ่งที่ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานใน
รายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา
สามารถสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการสะท้อนคิดของผู้เรียน ได้ดังนี้

1. ความรู้ ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนลาวครั้งวัดโพรงมะเตือ วัสดุอุปกรณ์
ที่ใช้ในการทอผ้าและขั้นตอนการทอผ้า กระบวนการการมัดย้อม วัสดุอุปกรณ์ในการทำผ้ามัดย้อม ลวดลายผ้า
การปักผ้า จากผู้รู้และปราชญ์ในชุมชนโดยการอธิบายและสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง แล้วผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

2. ทักษะ ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการย้อมผ้า และการทอผ้า โดยมีปราชญ์ชุมชนคอยดูแล และนำให้ความ
ช่วยเหลือเป็นอย่างดี เมื่อเรียนรู้ขั้นตอนการทำแล้วก็ลงมือปฏิบัติจริงจนสามารถสร้างสรรคผลงานผ้ามัดย้อม และ
งานปักผ้าได้สำเร็จ ซึ่งบางคนอาจไม่เคยทำงานเช่นนี้มาก่อน จากนั้นเข้าสู่กระบวนการทำงานกลุ่มที่ให้ผู้เรียนได้
ช่วยกันคิดออกแบบชิ้นงานจากผ้ามัดย้อมเป็นชุดเสื้อผ้า ผู้เรียนจะต้องคำนึงถึงการเลือกใช้วัสดุและประโยชน์การ
ใช้สอยเป็นหลัก ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารและการทำงานกลุ่ม การออกแบบโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ และการ
นำเสนอผลงาน

3. เจตคติ ผู้เรียนได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมชุมชนและนำมาประยุกต์ใช้เข้ากับการทำงานศิลปะ ทำให้ผล
งานมีความผสมผสานระหว่างอดีตกับปัจจุบันเข้าด้วยกัน เมื่อผลงานสำเร็จมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง
ชอบที่จะทำผลงานให้เสร็จในสถานที่จริงมากกว่าเอากลับมาทำ และอาจมีความรู้สึกลำบากในบางขั้นตอน เช่น
การสื่อสาร ความไม่สะดวกในการไปชุมชน ความรู้เรื่องการตัดเย็บผ้า เป็นต้น ผู้เรียนรู้สึกได้เป็นส่วนหนึ่งในการ
สืบสานศิลปะชุมชนให้คงอยู่ไม่สูญหายไปไหนสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการจัดกิจกรรมนี้เป็น

.....
การทำให้นักเรียนได้หันมาสนใจ เห็นความงามและคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น อีกทั้งเป็น
แนวทางในการพัฒนารูปแบบงานศิลปะในอนาคตได้

ตัวอย่างการจัดกิจกรรม โดยจัดกิจกรรม 6 กิจกรรม ชุมชนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้คือ ชุมชน
ลาวครั้งวัดโพรงมะเดื่อ อ.เมือง จ.นครปฐม เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ดังนี้

1. กิจกรรมแกะรอยศิลปะชุมชน ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมฐาน ทั้ง 4 ฐาน ได้แก่ ฐานประวัติความเป็นมา
ของชุมชนลาวครั้งวัดโพรงมะเดื่อ ฐานเครื่องแต่งกายของลาวครั้ง ฐานการทอผ้า และฐานการย้อมสีผ้า

รูปที่ 1 ฐานประวัติความเป็นมาของชุมชนลาวครั้งวัดโพรงมะเดื่อ อ.เมือง จ.นครปฐม

รูปที่ 2 ฐานเครื่องแต่งกายของลาวครั้ง

รูปที่ 3 ฐานการทอผ้า

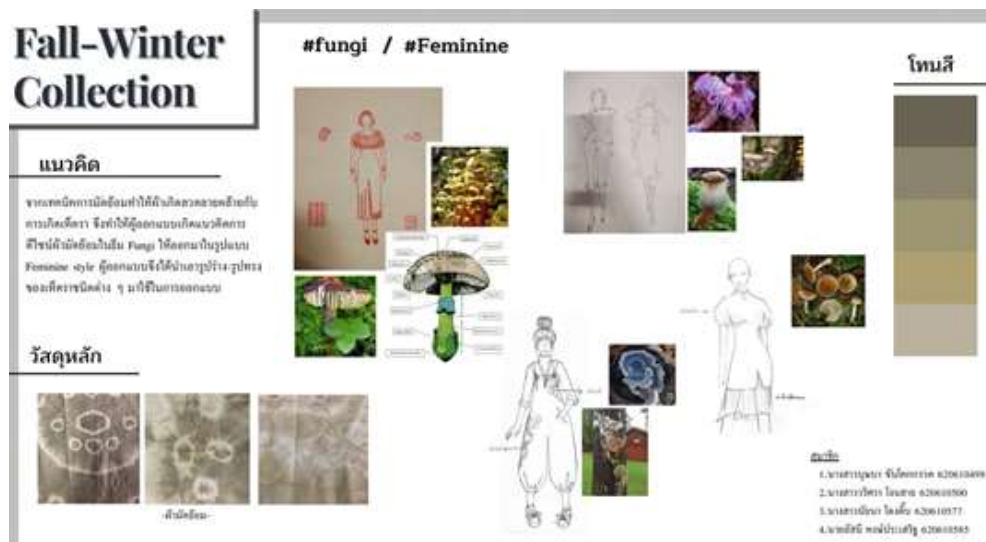
รูปที่ 4 ฐานการย้อมสีผ้า

2. กิจกรรมเรียนรู้งานศิลป์ ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับลวดลายผ้าจากของลาวครั้ง การกราฟลาย และการออกแบบลวดลายปัก

รูปที่ 5 ลวดลายผ้าจาก การกราฟลาย และการออกแบบลายปักผ้า

3. กิจกรรมตกแต่งผลิตภัณฑ์การออกแบบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดออกแบบการแปรรูปผ้ามัดย้อมที่ได้ช่วยกันทำมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ

รูปที่ 6 ผลงานการออกแบบ

4. กิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลป์ ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานตามที่ได้ออกแบบไว้

รูปที่ 7 ตัวอย่างผลงานสำเร็จ

5. กิจกรรมแนะนำเสนอผลงาน ผู้เรียนผลิตสื่อเพื่อนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง

รูปที่ 8 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์งานศิลปะ

6. นิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ

เนื่องด้วยสถานการณ์ Covid-19 ทำให้ไม่สามารถจัดแสดงนิทรรศการแบบออนไซต์ได้จึงได้จัดทำเป็นคลิป
นำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่มแทน และส่ง link การประเมินผลงานให้บุคคลทั่วไปได้ทำแบบประเมิน

รูปที่ 9 การแสดงผลงานผ่านช่องทางออนไลน์และการประเมินผลงาน

สรุปผลการวิจัย

โครงสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ประกอบด้วย 1) หลักการและแนวคิดของกิจกรรม 2) วัตถุประสงค์
3) สารการเรียนรู้ ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างผลงานศิลปะ และสื่อสร้างสรรค์
เพื่อนำเสนอแนวความคิดของผลงาน 4) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีขั้นตอนดังนี้ 4.1) การสร้าง
ประสบการณ์การเรียนรู้ 4.2) การสะท้อนการเรียนรู้/ทบทวนการเรียนรู้ 4.3) การสรุปองค์ความรู้ และ 4.4) การ
ประยุกต์ใช้ความรู้ 5) กระบวนการพัฒนาผลงานศิลปะ มีขั้นตอนดังนี้ 5.1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม
และภูมิปัญญา 5.2) สรุปองค์ความรู้ที่ได้ 5.3) ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และ 5.4) สรุปรายงาน และ
เผยแพร่ 6) กิจกรรมศิลปะ 6 กิจกรรม ดังนี้ 6.1) แกะรอยศิลปะชุมชน 6.2) เรียนรู้งานศิลป์ 6.3) ตกผลึกการ

.....
ออกแบบ 6.4) สร้างสรรค์งานศิลป์ 6.5) สื่อนำเสนอผลงาน 6.6) นิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ 7) สิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินผล และลักษณะผู้เรียน

ผลการนำกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะไปใช้สรุปได้ว่า 1) ชิ้นงานของผู้เรียนทั้ง 5 กิจกรรม คุณภาพผลงานอยู่ในระดับดี 2) พฤติกรรมการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ดี 3) ผลงานสร้างสรรค์จากการแปรรูปผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ โดยภาพรวมของผลงานอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 45.32$) และ 4) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) 5) การสะท้อนคิดของผู้เรียน มีดังนี้ ผู้เรียนรู้สึกตื่นเต้นที่ได้ลองทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยทำมาก่อน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมชุมชนมาประยุกต์เข้ากับการทำงานศิลปะ ได้สนทนาพูดคุยกับปราชญ์ชุมชนและผู้รู้ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนลาวครั้งวัดโพรงมะเต๊อ เอกลักษณะการแต่งกายศิลปวัฒนธรรมของลาวครั้ง การย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ โดยมีปราชญ์ชุมชนและผู้รู้คอยดูแลแนะนำ ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและผู้อื่น และคิดว่ากิจกรรมนี้ทำให้ผู้เรียนรู้สึกได้เป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมชุมชนให้คงอยู่ เห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และสามารถพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มีความร่วมสมัยต่อไปได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ มีความเหมาะสมกับความต้องการของชุมชน และความสามารถของผู้เรียน เนื่องจากผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาขยายเป็นโครงสร้างการจัดกิจกรรมรวมทั้งสิ้น 6 กิจกรรม รวม 8 สัปดาห์ (24 ชั่วโมง) ผลการตอบรับจากผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นไปในทางที่ดีทุกฝ่ายให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี กิจกรรมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชน ชุมชนเห็นความสำคัญและมีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนมีความสนใจและสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้จริง การจัดกิจกรรมศิลปะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการสร้างสรรค์สอดคล้องกับความสามารถและความถนัด ซึ่งองค์ประกอบในการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย อาภรณ์ ใจเที่ยง (Jaithieng, 2010: 42) 1) ตั้งจุดประสงค์การสอน 2) กำหนดเนื้อหา 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) การใช้สื่อการสอน และ 5) วัดผลประเมินผล อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ใช้รูปแบบชุมชนเป็นฐาน (Community Based Learning) ทำให้ผู้เรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศิลปะของชุมชน ได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง กระบวนการสำคัญของการเรียนรู้คือการสะท้อนคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ในเนื้อหาตามหลักสูตรและเข้าใจชุมชนมากขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้และทักษะอย่างหลากหลาย เช่น การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม เจตคติที่พึงประสงค์ ตระหนักในความรับผิดชอบในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน รวมทั้งเพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวก อันเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน วิจารย์ พานิช (Panich, 2014: 89)

.....

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเป็นกระบวนการที่เป็นปฏิสัมพันธ์ 2 ทางระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นผู้ที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวแล้ว ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยได้นั้น อาจารย์ผู้สอนซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน นอกจากต้องเป็นผู้มีความรู้เชิงเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นเยี่ยมแล้วยังจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งต้องมีทักษะการสอนที่เป็นเยี่ยมอีกด้วย ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) บรรลุจุดมุ่งหมาย 2) ทันทตามกำหนดเวลา โดยสามารถสอนได้ครบถ้วนตามเนื้อหาสาระ 3) ประหยัด ใช้ทรัพยากรทุกอย่างอย่างประหยัดและคุ้มค่า 4) เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และ 5) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความสุข ได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีบรรยากาศการเรียนการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เรณูมาศ มาอูน (Maoun, 2016: 172) กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ ดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยมีผู้วิจัยคอยเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมการเรียนรู้ อีกทั้งปราชญ์ชุมชนและผู้รู้ได้ให้ความรู้และได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีคุณค่าในเชิงศิลปวัฒนธรรมรวมเข้ากับความร่วมมือได้อีกด้วย ผู้วิจัยได้ทำการวางแผน จัดระบบข้อมูล เพื่อเตรียมการสอนและอธิบายเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดขึ้นให้ผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และแนวทางในการดำเนินงานทั้งในส่วนของผู้เรียนและผู้เรียนในการกำกับติดตามผลในแต่ละกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ผลการใช้กิจกรรมที่พัฒนาขึ้น

2.1 ผลงานสร้างสรรค์ของผู้เรียนในรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะ

จากชิ้นงานสรุปที่เป็นงานออกแบบเสื้อผ้าของแต่ละกลุ่ม ผลการประเมินจากบุคคลทั่วไป โดยภาพรวมของผลงานอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 45.32$) โดยรายการที่มีคะแนนสูงสุดคือ คุณค่าของผลงานที่สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมชุมชน ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมาคือ ความประณีตสวยงาม และบุคลิกภาพในการนำเสนอ ($\bar{X} = 4.56$) ความคิดริเริ่มและความชัดเจนในการนำเสนอ ($\bar{X} = 4.54$) ทำให้เห็นว่าผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลงาน ชลุด นิมเสมอ (Nimsamer, 2016: 412) กล่าวว่า การสร้างสรรค์ คือ การทำให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นในโลกด้วยปัญญาของมนุษย์ สิ่งสร้างสรรค์ขึ้นนั้นต้องมีลักษณะเป็นต้นแบบในทางใดทางหนึ่ง ไม่ซ้ำกับสิ่งที่เคยมีอยู่แล้ว การสร้างสรรค์เป็นกระบวนการอิสระ ไม่เป็นทาสของสิ่งใด ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ ปัญญา หรือลัทธิ หรือแบบอย่าง (Style) การสร้างสรรค์ต้องมีเสรีภาพ มีความนึกคิดอย่างอิสระ มีความคิดริเริ่ม และก้าวหน้า

ผลที่เกินคาดจากการทำงานศิลปะของผู้เรียน ผู้วิจัยได้นำผลงานของทุกกลุ่มส่งให้สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พิจารณาผลงานทั้ง 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า มีผลงานจำนวน 5 ชิ้น ผ่านการคัดเลือกให้ขอยื่นจดสิทธิบัตรประเภทออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่สำหรับรายวิชาสื่อและวัสดุทางศิลปะเนื่องจากเป็นรายวิชาเปิดใหม่เป็นปีแรกของสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่จะได้ทำการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะในการศึกษาถัดไปเพื่อให้ผลงานที่ผู้เรียนได้สร้างขึ้นเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและมหาวิทยาลัย สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ต้องเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่ออุตสาหกรรมซึ่งรวมถึงหัตถกรรม คือ เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายใน

.....
ประเทศ ยังไม่ได้เปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ก่อนวันขอรับสิทธิ และไม่คล้ายกับ
แบบผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้ว อรัญ วานิชกร (Wanichakorn, 2016: 252) ซึ่งจะมีความคุ้มครองเกี่ยวกับรูปร่าง
ลักษณะภายนอกของผลิตภัณฑ์ องค์ประกอบของลวดลาย หรือสีของผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถใช้เป็นแบบสำหรับการ
ผลิตเชิงอุตสาหกรรม รวมทั้งหัตถกรรมได้

2.2 ผลการสะท้อนคิดของผู้เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ

ผู้เรียนรู้สึกตื่นเต้นที่ได้ลองทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยทำมาก่อน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมชุมชน
มาประยุกต์เข้ากับการทำงานศิลปะ ได้สนทนาพูดคุยกับปราชญ์ชุมชนและผู้รู้ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของ
ชุมชนลาวครั้งวัดโพรงมะเดื่อ เอกลักษณะการแต่งกาย ศิลปวัฒนธรรมของลาวครั้ง ได้ทดลองกองฝ้าย ทอผ้าด้วย
กี่ทอมือ และกี่กระตุก เรียนรู้เกี่ยวกับลวดลายของผ้าขึ้นดินจก ทดลองกราฟลายและออกแบบลายปักผ้า การย้อม
ผ้าด้วยสีธรรมชาติ โดยมีปราชญ์ชุมชนและผู้รู้คอยดูแลแนะนำ ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ออกแบบแปรรูป
ผ้ามัดย้อมเป็นชุดเสื้อผ้าแบบต่าง ๆ ผ่านกระบวนการกลุ่ม การทำงานร่วมกัน การทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ และ
การนำเสนอผลงาน ทุกขั้นตอนต้องอาศัยความร่วมมือ การช่วยเหลือของกลุ่มและการสื่อสารที่เข้าใจตรงกัน มีการ
แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้งานสำเร็จ ผู้เรียนมีความสุขในการทำกิจกรรม ฝึกความ
รับผิดชอบของแต่ละคน และมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและผู้อื่น

จากผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)
และคิดว่ากิจกรรมนี้ทำให้ผู้เรียนรู้สึกได้เป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมชุมชนให้คงอยู่และพัฒนาต่อ
ยอตผลิตภัณฑ์ให้มีความร่วมสมัยต่อไปได้ เกิดความเห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น
บุญรัตน์ พิชญไพบูลย์ (Pichayapaiboon, 2017: 207) กล่าวว่า การเห็นคุณค่า (Awareness) เป็นการให้
ความสำคัญต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามระดับความเข้าใจของผู้รับ สำหรับประสบการณ์ศิลปะ
แล้วเป็นการสื่อสารกับผลงานศิลปะจนเกิดความเข้าใจและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ปัญญา รวมทั้งประสบการณ์
อารมณ์ของผู้ชมทำให้เกิดความตระหนักในคุณค่าสิ่งที่ตนกำลังได้รับอยู่ ซึ่งเป็นภาวะร่วมกันระหว่างพุทธิพิสัยและ
จิตพิสัย เช่น รู้สึกหวงแหน เสียหาย ภาคภูมิใจ ทะนง ส่วนผลที่เกิดจากการเห็นคุณค่า ได้แก่ การอนุรักษ์
การรักษา การซ่อมแซม การสะสม สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธิติ พฤกษ์อุดม (Pruek-udom, 2017: 171-172)
ที่พัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าอัตลักษณ์ในงานศิลปหัตถกรรมภาคใต้สำหรับเยาวชน พบว่า
รูปแบบของอัตลักษณ์ที่สำคัญคือ มีการใช้วัสดุธรรมชาติที่มีในท้องถิ่นภาคใต้ สีสันทันที่ให้ความสดใสเป็นพิเศษเน้นสี
ที่มีลักษณะตัดกันอย่างชัดเจนและมีการตกแต่งดวยลวดลาย ที่ไดแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติในท้องถิ่น จะเห็นได้
ว่าจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมศิลปะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานทำให้ผู้เรียนสามารถนำมาสื่อและวัสดุที่มีในชุมชน
มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการสร้างสรรคผลงานศิลปะของตนได้ในอนาคต ซึ่งการดำเนินกิจกรรมเป็นไปได้อย่างดี
เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้นำชุมชน ปราชญ์
ชุมชน ผู้รู้ ผู้สอน และผู้เรียนที่เห็นคุณค่าในงานศิลปะ

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. เนื่องจากช่วงเวลาที่ทำการวิจัยเป็นช่วงสถานการณ์ COVID-19 จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งแบบออนไลน์และออนไซต์ ทำให้นักศึกษาบางส่วนไม่ได้มาสถานที่จริงแต่ศึกษาดูในคลิปวิดีโอแทน แล้วจัดส่งพัสดุไปทางไปรษณีย์ให้ได้ทำชิ้นงาน และมีการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มในการทำงานร่วมกัน

2. ในส่วนของกิจกรรมการจัดแสดงนิทรรศการศิลปะของสัปดาห์สุดท้ายของกิจกรรม มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจาก บางชิ้นงานของนักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการยื่นขอจดสิทธิบัตรประเภทออกแบบผลิตภัณฑ์กับสำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ยังไม่สามารถเผยแพร่สู่สาธารณะได้ จึงทำเป็นคลิปวิดีโอแนะนำผลงานสำหรับการประเมินผลงานแบบเจาะกลุ่มตัวอย่างแทนการจัดแสดงนิทรรศการศิลปะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แต่ละพื้นที่แต่ละชุมชนมีลักษณะเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมจึงควรปรับให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ

2. ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ควรมีการทำความเข้าใจกับผู้รู้ ปราชญ์ชุมชน นักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน รวมทั้งการติดต่อประสานงาน การเตรียมความพร้อม การดำเนินการ และการเก็บข้อมูลในการประเมินผล

3. การดำเนินการในครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงทำให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในการจัดกิจกรรมจึงควรหางบประมาณเพื่อรองรับการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการกำหนดหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบผลงาน ควรให้เป็นหัวข้อที่กว้างขึ้น เช่น มีการใช้วัสดุในการทำงานที่หลากหลายมากขึ้น การแปรรูปวัสดุที่มีในชุมชนเป็นเฟอร์นิเจอร์ ของใช้หรือของตกแต่งบ้าน เป็นต้น

2. มีการขยายพื้นที่เรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมในลักษณะต่าง ๆ บริเวณที่ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่มีในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ไทยทรงดำ ลาวเวียง จีน และ มอญ

.....
References

- Bedri, Z, de Frein, R., and Dowling, G. (2017). “Community-based Learning : A Primer”. **Irish Journal of Academic Practice**. [Online]. Retrieved February 18, 2021, from <https://arrow.dit.ie/ijap/vol6/iss1/5>.
- Jaithieng, A. (2010). **Teaching Principles**. 5th ed. Bangkok : O.S. Printing House. (in Thai)
- Kulphisan, P. (2018). “Creative and Education in Art”. **Journal of Information** 17(1): 49 - 58. (in Thai)
- Maoun, R. (2016). “Effective Teaching and Learning Management in Higher Education”. **Journal of Southern Technology** 9(2): 169 – 176. (in Thai)
- Nimsamer, C. (2016). **Elements of Art**. 10th ed. Bangkok: Amarin. (in Thai)
- Panich, V. (2014). **Innovation Towards an Education Country**. [Online]. Retrieved February 18, 2021, from <https://www.gotoknow.org/posts/565909>. (in Thai)
- Pichayapaiboon, P. (2017). **Psychology of Art : The Empirical Aesthetics**. Bangkok : Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)
- Pruek-udom, T. (2017). **Development of Art Activities to Promote The Appreciation Values of Southern Handicraft Identity for Youth**. Master of Education Thesis Program in Art Education Faculty of Education Chulalongkorn University. (in Thai)
- Siripichayakorn, R. (2020). **The Community-Based Learning Approach for Designing School Curriculums in Early Childhood Education with an Application to Promote a 21st Century Learning**. [Online]. Retrieved February 10, 2021, from <http://nakhonnayok.dusit.ac.th>. (in Thai)
- Suriyan, P. (2015). **Teaching Models Using Community -Based Learning in Local Products Design Course for Undergraduate Students**. Master of Education Thesis Program in Art Education Faculty of Education Chulalongkorn University. (in Thai)
- Wanichakorn, A. (2016). **OTOP Design**. Bangkok : Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)
- Zelanski, P. and Fisher, M. P. (1991). **The Art Seeing**. New Jersey : Prentice-Hall.